

Asia: VN/34680/2022

Lausuntopyyntö Oikeuslaitostyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentit alatyöryhmän 1. Rikollisuus ja rikosasioiden käsittely sekä rangaistukset ja niiden täytäntöönpano ehdotuksista

Syyttäjien resursseja ja työn tuloksellisuutta arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös se, että syyttäjien tulee hoitaa asiat päätökseen myös käräjä- ja hovioikeuksissa. Työn tulosta ei tulisi lukea hyväksi kaikilta osin ennen kuin jutussa on annettu lopullinen ratkaisu.

Rikosasiat tulee käsitellä sillä, missä rikokset on tehty ja missä asianosaiset asuvat. Kirjallisessa menettelyssä käsiteltävin asioiden keskittämien yhteen tuomioistuimeen ei ole perusteltua. Se heikentäisi myös tuomioistuinharjoittelun kattavuutta.

Preklusion tai sitä vastaavan säätelyn ulottaminen myös rikosasioihin on perusteltua. Säättely tulisi toteuttaa ensiksi muutoksenhakuvaiheessa.

Jatkokäsittelylupasäätelyn soveltamisalaa tulee laajentaa. On myös perusteltua selvittää, voitaisiinko lupaa edellyttää kaikissa rikosasioissa ja voitaisiinko lupa evätä yhden jäsenen kokoonpanossa.

Rikosasioiden tuomioiden julistaminen on muuttunut aiemmasta pääsäännöstä liki poikkeukseksi. Kansliassa annetut tuomiot ovat useissa tapauksissa jäsentymättömiä ja tarpeettoman laajoja erityisesti todistelun selostamisen osalta. Erityisesti tuomioiden julistamisen vähentyminen on ollut omiaan johtamaan tuomareiden rutiiniluonteisen kirjoittamistyön lisääntymiseen tuomioiden laadun kustannuksella. Tuomioiden julistaminen lisääntyi ja tuomareiden rutiiniluonteisen työ vähenisi, mikäli tuomion julistaminen tallennettaisiin ja mikäli julistetun tuomion kirjallinen kappale sisältäisi pääsääntöisesti vain tuomiolauselman ja tuomion perustelut laadittaisiin kirjalliseen asuun vain silloin, kun tuomioon haetaan muutosta tai asianosainen sitä nimenomaisesti pyytää.

Tuomioiden ja tuomitsemistoiminnan laatua ja tehokkuutta ei voida parantaa eikä tuomareiden työkuormaa keventää pelkästään lakeja muuttamalla. Tärkeintä on, että tuomarit omaksuvat

tehokkaat ja työtä säästävät työtavat, jotka ovat useissa tapauksissa myös oikeusturvan toteutumisen kannalta katsoen parhaat. Tämä edellyttää nykyistä suurempaa panostusta tuomareiden perus- ja täydennyskoulutukseen sekä tuomareiden työn laadun systemaattisesti ja säännöllistä arviointia.

2. Kommentit alatyöryhmän 2. Siviiliasioiden käsittely, sovittelu ja vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot ehdotuksista

Oikeudenkäyntikulussäännökset tulee yksinkertaistaa ja oikeudenkäyntimaksun periminen asiaa vireille pantaessa tulee mahdollistaa viipymättä.

Teknologian hyödyntämisessä on tärkeää huomioida, että epäselvät asiat voidaan selvittää parhaiten ja tehokkaimmin silloin, kun osapuolet ovat läsnä istuntosalissa. Kaikkien osapuolten henkilökohtainen läsnäolo samassa paikassa edesauttaa myös sovinnon syntymistä sekä oikeudenkäynnissä että sovittelussa.

Monet alatyöryhmän esittämät ehdotukset ovat toteutettavissa jo tällä hetkellä voimassa olevan lain nojalla, mikäli kaikki tuomarit noudattaisivat muun muassa Rovaniemen hovioikeuspiirin tuomioistuinten laatuhankeissa hyviksi todettuja ja suositeltuja menettelytapoja. Paras keino tähänkin on tuomakoulutuksen tehostaminen sekä systemaattinen työn laadun arviointi.

3. Kommentit alatyöryhmän 3. Hallinto-oikeudelliset asiat ja erityistuomioistuinasiat ehdotuksista

-

4. Kommentit alatyöryhmän 4. Oikeudellinen neuvonta ja avustaminen ehdotuksista

-

5. Kommentit alatyöryhmän 5. Täytäntöönpano ja Ulosottolaitoksen toiminta ehdotuksista

-

6. Kommentit alatyöryhmän 6. Hallinto-, henkilöstö- ja koulutusasiat ehdotuksista

Tuomioistuinten toiminta ei ole tehokasta, mikäli sillä ei ole riittävää määrää istuntosaleja ja neuvottelutiloja ratkaisutoimintaa varten. Toimitilojen ulkoisten puitteiden tulee tukea tuomioistuinten riippumattomuutta. Istuntosaleissa olevien teknisten laitteiden laatu tulee myös sellaisen, että kansalaisten luottamus tuomitsemistoiminnan asianmukaisuuteen säilyy, ja tilojen tulee tukea tehokasta toimintaa.

Mietinnössä ei ole huomioitu turvallisuusluokiteltua aineistoa sisältävien juttujen käsittelyä. Näitä varten tarvitaan omat laitteet, säilytystilat ja istuntosalit. Tällaisten juttujen määrä on koko ajan lisääntynyt.

Tuomareiden koulutukseen tulee panostaa nykyistä enemmän alatyöryhmien 1. ja 2. kohdalla todetuin tavoin.

7. Muita huomioita Oikeuslaitostyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista

-

Ålander Tuula
Rovaniemen hovioikeus - Presidentti

Jyrki Kiviniemi